

Javítókulcsok

SZÖVEGÉRTÉS

Elbeszélő típusú szövegek

1. feladatsor

1. Egy írődeák menyasszonya a házassága napján, mikor a vőlegénye megtáncoltatta, véletlenül szellentett, és emiatt az írődeák elállt a házasságtól. A bíró, akinek írődeákja volt az ifjú, elkergette a háztól, ha már ilyen oktalanságot követett el. A fiatal leányt elvette feleségül, de az asszony hamarosan megözvegyült. Ezután többször is férjhez ment gazdag, előkelő urakhoz, így nagy vagyonra és magas társadalmi rangra tett szert házasságai révén. A részlet végén a történet tanulságát olvashatjuk.
2. a levél megszólítottja, a levélíró, az írődeák, a menyecske (később fiatalasszony), a bíró, a generális, Casimirus király
3. Néha az olyan eseményekről, melyek nevetségesek, kínosak, és úgy tűnik, szerencsétlenségünkre történnek, később beigazolódik, hogy inkább szerencsés fordulatok voltak életünkben.
4. Az írődeák egy nagyon egyszerű, buta ember lehetett, hiszen olyan dolog miatt hagyta el mátkáját, amin csak nevetnie kellett volna. Nem ismeri fel a dolgok valódi fontosságát, csak a külsőségekre ad, a következményekkel, későbbi dolgokkal nem számol, hiszen egy apróság miatt hagyta el azt a lányt, akit korábban feleségének szeretett volna – egy életen át.
5. a', elbeszéltem, kédnek, megszeretvén, lakadalom, vagyon, estve, elszégyenli, meghidegítti, megizeni, fogadá, neveték, eleiben, cselekedetit, kellett, félbenhadta, mondá, néki, mondottál, léssen, reá, mégyen, szerencséjinek, tartván, lakhaték, feleségivel, pénzit, hagyá, kezde, eztet, asszonyunkot, hítták, üsmérjük, alacson, ötet, jovalom, szerencséjeket, talám
6. Meghozta számára a szerencsét.
7. Mindenki a maga szerencséjének a kovácsa. Mindenki maga alakítja a saját sorsát.

2. feladatsor

1. Pl. A négy barát és az oroszlán
2. A nálunk kevésbé művelt, tanult embereket sem szabad lenézni, hiszen lehet, hogy sokkal okosabbak más dolgokban, jobb meglátásaik vannak, vagy jobban helyén van az eszük.
3. Az együgyű embernek igazán megvolt a magához való esze, egy veszélyt okosan felismert.
4. A tudósok csak a saját bölcsességükkel vannak elfoglalva, és nem veszik észre a kevésbé művelt emberek jó meglátásait. Ez okozza a vesztüket is, hiszen a negyedik barát figyelmeztette őket, de nekik fontosabb volt saját tudásuknak bizonygatása.
5. Minden egyéni, érdekes megoldás elfogadható. A megfelelő stílus, a kerek mondatok és a párbeszéd szerkezetének való megfelelés fontos kritérium.
6. tanult tudós Indiában
7. butaság

8. Pl. Réges-régen történt ez: élt egy indiai faluban négy ember, akik már gyerekkoruk óta jó barátságban voltak, jóban-rosszban összetartottak. Hárman tanult tudósok, panditok voltak, a negyediket meg csak együgyűnek tartották, de valójában a három tudós volt esetlen, s a negyedik volt a bölcs, már úgy a maga módján.
9. ordít, üvölt, bög

3. feladatsor

1. iskolai dolgozat (fiktív [kitalált] dolgozat, Karinthy leleménye)
2. emelkedett hangnem (de néhol erősen túlzásba esik, így erőltetetté válik)
3. Karinthy 2/3-ra értékelte, ez ma egy erős 3-asnak felelne meg. Az indoklás alapjai lehetnek például a következő kérdésekre adott válaszok.
4. Nagyon sok ismétlést használ, sok az üres frázis, a semmitmondó mondat, sokszor túlcifrázza a mondatokat a túl bonyolult és halmozott jelzőhasználattal. A mondatok vagy a tagmondatok nem kapcsolódnak megfelelően egymáshoz.
5. A cím nem kapcsolódik megfelelően a szöveghez, hiszen annak csak kis része szól valójában Petőfi lírájáról. A cím lehetne például Költő születik
6. meghitt szeretettel
7. Ez az anya nem is gondolhatta még akkor, hogy a pici bölcsőben alvó fia milyen nagy tetteket fog majd véghezvinni.
8. Többek között a szóismétlések, a túlcifrázott jelzők elhagyhatók.

4. feladatsor

1. Egy varjú nagyon szomjas volt. Talált egy vödört, mely félig volt vízzel. Felszállt rá, hogy igyon belőle, de nem érte el a vizet. Kerülgette a vödört, de sehogy sem tudta kitalálni, hogyan is ihatna belőle. Végre aztán az az okos ötlet jutott eszébe, hogy köveket szórt szép sorjában a vízbe, így a víz szintje egyre feljebb jött. Azután felugrott rá, és tudott már eleget inni belőle. Ez a fabula tehát arra tanít, hogy inkább a megfelelő megoldás kitalálásával és okossággal cselekedj, mintsem erővel és erőszakkal, mert az erőszakos megoldás sokszor kárt okozhat. Ha a varjú erővel eldöntötte volna a vödört, azzal együtt a víz is kiömlött volna, és a varjú semmit vagy nagyon keveset tudott volna inni belőle. De látod-e, mit használ az okosság? Ezért cselekedj mindig ésszel, okosan.
2. Bizonyos esetekben az okos megoldás sokkal többre vezet, mintha hirtelen, erőszakkal próbálnánk megoldani a problémát.
3. A túl mély vödörbe a varjú köveket tett, így a víz szintje magasabbra emelkedett, és így már tudott inni belőle.
4. Állatmese (fabula). Versben vagy prózában írt tanmese, amelynek a szereplői állatok, gyakran emberi alakban, emberi tulajdonságokkal. Példázatos jelleggel világít meg valamilyen világi vagy vallási életbölcsséget, életszabályt. Gyakori, hogy a tanulságot tételesen is megfogalmazza.
5. Többet ésszel, mint erővel.

5. feladatsor

1. naplót
2. Egy kitalált (fiktív) szerző, egy buta férj naplója ez, egyes szám első személyben.
3. A szerző egyszerű, hétköznapi hangnemben írja a szöveget, amely tele van hibákkal, valószínűleg nem is túl művelt az író.
4. Helyesírási és nyelvhelyességi hibákat vét, köznapi szavakat és élőbeszédszerű fordulatokat használ.
5. A szerző egy egyszerű, végtelenül naiv ember lehet, hiszen a felesége megcsalja (bár erre vonatkozóan vannak sejtései a férjnek), de nem akarja elhinni, és a legátlátszóbb hazugságokat is elhiszi, még meg is magyarázza magának, hogy tényleg úgy lehetett, ahogy a felesége mondta. A feleség ezt gátlástalanul kihasználja, és az orránál fogva vezeti.
6. Pl. „mit keres ebbe a házba” – helyesen: mit keres ebben a házban; „abba igaza van” – helyesen: abban igaza van; „mondok” – helyesen: mondom, mondtam; „Így” – helyesen: Így; „visszagombolyítom” – helyesen: visszagombolyítom
7. A férj naplójából azt tudjuk meg, hogy valamiért gyanakszik a feleségére, hiszen az látszólag igen különös helyzetekbe keveredik, de mindig kimagyarázza magát. Ezek a magyarázatok nagyon átlátszó hazugságok, a férj mégsem veszi észre, mi történik a háta mögött.
8. A hazug embert hamarabb utoléri, mint a sánta kutyát.

6. feladatsor

1. Általában a tisztelet jele, egy levél címzettjét is mindig nagybetűvel írjuk (Pl. Tisztelt Tanárnő!). Itt az (ál)szerénységre is utal, miszerint egy író ne írjon olyat, melynek egyértelműen ő a főszereplője. Persze ez a fordulat is az írói fogás része: a történet életszerűségét hivatott mutatni.
2. Álszerénység, szerénykedés sejlik fel a cifra, túlbonyolított önmagára való utalások mögött.
3. A történet szereplője úgy véli, írói hírnevével előnyhöz juthat, hiszen a hivatalnok felismerni véli, hogy ő talán a híres író rokona, de ebből mégsem származik előnye. Azt a megfejtést adja az esethez, hogy ha az író rokonának mondta volna magát, előbb jutott volna a sorban, de mivel neki nincsenek híres rokonai, nem járt jobban a hivatalban.
4. a főszereplő személye, hivatali sorban állás, a hivatalnok felfigyel: remény felcsillanása, vissza a sorba, az eset megfejtése
5. A humor forrása a szóhasználat: az író személyére vonatkozó alliteráló megnevezések, a romantikus túlzások, és a hivatali sorban állásnak élet-halál küzdelemként való bemutatása.
6. Nem volt túl szimpatikus neki a sok ügyfél.
7. metafora
8. jár (valami valakinek)
9. indulatosan, meggondolatlanul viselkedők

7. feladatsor

1. Pl. A szöveg tele van stilisztikai, nyelvhelyességi és szövegtani hibákkal. Egészében véve egy rossz, hibás szöveg.
2. A címnek nem sok kapcsolata van a szöveggel, hiszen a szerző sok minden másról is beszél, de a cím által kijelölt várható tartalomról elég keveset.
3. A mondatok nem kapcsolódnak szorosan egymáshoz. Néhány helyen azt sem lehet eldönteni, hogy a két egymást követő mondat alanya hogyan viszonyul egymáshoz. Pl. „...oda anyukáját vinné el, mert anyukája szereti a hideget is. Ő sokat kertészkedik is. Nagy kertjük van a szülővárosában.” (Az anyuka kertészkedik vagy Péterke? Kinek a szülővárosában?) Sokszor szóismétlés történik a mondatok határán, de ettől azok nem kapcsolódnak jobban.
4. Nagyon sok ismétlés található a szövegben. A mondatok gyakran kurták, szebb lenne esetleg néhányat ezek közül összevonni, hogy gördülékenyebb legyen. A mondatok alanyai nem mindig egyértelműek, nem lehet tudni, hogy kire utalnak. Nincsenek bekezdések, és a vélhető egységek sem kapcsolódnak egymáshoz. Nincs igazi szerkezete a szövegnek. Pl. „...ebbe az országba utazott, de lemarad a vonatról...”: ebben a mondatban az igeidők keverednek.
5. Azok a mondatok, melyeket a szerző vélhetőleg csak a helykitöltés miatt tett bele, nem odaillők. Azok sem szerves részei a fogalmazásnak, melyek nem tartoznak sem a cím által kijelölt témához, sem az azt megelőző mondatokhoz.
6. „Olaszországba” – helyesen: Olaszországban; „szokok” – helyesen: szoktam; „azér” – helyesen: azért; „a Szerb Antaltól” – helyesen: Szerb Antaltól; „jó is jön neki” – helyesen: jól is jön neki; „szereti a más országokat is” – helyesen: szeret más országokat is
7. „A pizza a kedvenc étel, sokszor szokok ilyen enni itthon is.” Vagy:
– A pizza a kedvenc étel, sokszor szokok ilyen enni itthon is.
„Ha egyszer talállok egy kedves lányt, elviszem magammal és megismerjük az országot” – gondolta mindig. Vagy:
– Ha egyszer talállok egy kedves lányt, elviszem magammal és megismerjük az országot – gondolta mindig.
8. Pl. Péterke nagyon szeretett utazni, minden vágya volt, hogy eljusson egyszer Olaszországba. Ott nagyon sok finom ételt lehet enni. „A pizza a kedvenc étel, sokszor szoktam ilyen enni itthon is.” De azért az olasz pizzák a legjobbak a világon, sokan ismerik ezt és más tipikusan olasz ételt is világszerte. Finomak és ízletesek a fagyik is. Péterke ezért is szeretett volna eljutni oda, és azért is, mert szerette az olasz embereket és az olasz nyelvet, amit már négy éve tanul. Egyszer olvasott egy könyvet Szerb Antaltól, melynek címe *Utazás és holdvilág*. Ebben a regényben a főhős nászútján szintén Itáliába utazik, de egy véletlen folytán lemarad a vonatról, amin felesége ül, és így egyedül utazza be az országot. Ez nem is olyan szerencsétlenség a számára, mert szeret egyedül lenni, ahogy hősünk is. Péterkének azonban még nincs felesége, mert nem szereti a mai lányok hozzáállását, akiknek csak a pénz fontos, neki viszont nincs sok belőle. Tanár akar lenni, mert nagyon szereti a gyerekeket, ezzel pedig nem lehet sokat keresni. De előbb be akarja utazni Olaszországot, hogy örök élményeket szerezzen, amiről esetleg be is számolhat a leendő diákjainak majd. „Ha egyszer talállok egy kedves lányt, elviszem magammal és megismerjük az országot” – gondolta mindig. Más országokba is szívesen elmenne, anyukája például Izlandot nézné meg. Szintén egy nagyon szép ország, csak mindig hideg van. Anyukája sokat kertészkedik, mivel Péter szülővárosában, ahol a szülei élnek, nagy kertjük van.
Más, hasonló megoldás is elfogadható.

8. feladatsor

1. Egy regény bevezető, kezdő része. Itt mondja el a szerző, hogy kik a szereplők, hol játszódik a történet, és annak a jellemzését is megteszi.
2. regény (epika)
3. Pl. *„Négy különböző nemzetiség képviselője volt az asztalnál: egy amerikai gyalogos, egy francia őrvezető, egy angol géppuskás és egy orosz hússaláta.”* A felsorolásból arra következtethetnénk, hogy a negyedik is személy lesz, de váratlanul egy hússaláta kerül a felsorolásba.
„Személyek: személytelenek.” A *személy* főnévből képzett *személytelen* melléknévhez egy új jelentés tapad. A fosztóképző valaminek a nem létét, hiányát jelzi, de a képzett szó jelentése már más: egyéni jellegzetesség nélkülít jelent. A jelentéskülönbségre alapozza a szerző ezt a nyelvi humort.
4. a sivatagi forrást, kutat övező termékeny terület, esetleg település
5. Ebben a szövegrészletben mutatja be a szerző a regény további cselekményének a helyszínét és a szereplőket. Négy főszereplő van ebben a jelenetben, valamint egy ötödik személy, akiről elmeséli, hogy belerúgott a falba, és a fejére esett lőrés miatt kórházba kellett vinni. A helyszín egy oázis a Szahara közepén, a 72-es erőd.
6. Egy szakmának, szakterületnek a sajátos szavait, kifejezéseit összesítő rétegnyelv.

9. feladatsor

1. Az olvasó
2. A szöveg az olvasó embert mutatja be oly módon, mintha egy különleges faj lenne. Viselkedését, megjelenését, tevékenységét írja le.
3. Formailag tudományos-ismeretterjesztő szöveg paródiája, de valójában humoros karcolat: rövid elbeszélés.
4. A szöveg tudományos hangnemű, sok szakszó használatával. Bár objektívnek akar látszani, néhány személyes jellegű kifejezés előfordul a szövegben.
5. Úgy beszél az olvasóról, mintha nem egy emberi viselkedésről beszélne, hanem egy külön állatfajról.
6. Érdekesnek találja ezt a kiveszőben vagy megszületőben lévő fajt.
7. a) gyógymód
b) csillagjósok
c) jelentős, központi
d) E jelenség magyarázata úgy tűnik, hogy abban áll...
e) mutató
f) folyamat
8. dicsekvés

10. feladatsor

1. „mozdulatlanságba feküdtem” – helyesen: mozdulatlanságban feküdtem; „állandóan” – helyesen: állandóan; „monta” – helyesen: mondta; „Felültem az ágyamba.” – helyesen: Felültem az ágyamban.; „felolvasnák” – helyesen: felolvasnék; „tíz hónapos” – helyesen: tíz hónapos; „A történet amit” – helyesen: A történet, amit; „tisztességben” – helyesen: tisztességben; „külömböztetni” – helyesen: különböztetni; „azomban” – helyesen: azonban; „tüzelővel” – helyesen: tüzelővel; „lovakhoz mint jómagam” – helyesen: lovakhoz, mint jómagam; „eggyet” – helyesen: egyet; „hivatta” – helyesen: hívatta; „külömb” – helyesen: különb
2. Nem szabad első látásra ítélni, mielőtt valódi ítéletet mondunk valakiről vagy valamiről, érdemes azt alaposabban megvizsgálni, több szempont szerint megfigyelni.
3. Nem minden arany, ami fénylik. Nem a ruha teszi az embert.
4. Mu herceg nem gögös, mert megfogadja Po Lo tanácsát, de nem túl okos, mert először azt hiszi Csiu Fang-kao-ról, hogy nem ért a lovakhoz, holott ő csak a lényegre figyelte a külsőségek helyett. Po Lo jó tanácsos, Csiu Fang-kao igazi „varázsló”: a külsőségekkel semmit nem törődik, sokkal inkább a belső értékekre figyel, olyannyira, hogy meg sem tudja mondani, milyen színű vagy nemű a ló.
5. Seymour tizenhét, az elbeszélő tizenöt éves, Franny tíz hónapos.
6. a) A *külsődleges* dolgokkal csak annyira kell foglalkozni, amennyire feltétlenül szükséges.
b) A *külsőségek* csak a felszínt jelentik, a belső értékekhez nincs közük.
c) A *külsőalak* a külsőségek elrendezett formája.
d) A *különcök* mindig eltérnek az átlagostól.
e) A *küldött* átadta az üzenetet a királynak.
7. a) fiútestvér
b) a lámpa fénycsóvája
c) varázsló, különleges képességekkel rendelkező személy vagy állat
d) házról házra járva eladni
8. a) Az egész család elkapta a mumpszot, mumpsszal volt beteg.
b) Hajnali kettőkor arra ébredtem, hogy a szobánkban alvó új lakó sír.
c) Tisztességben öregedtem meg.
9. hasonlat

Magyarázó típusú szövegek

1. feladatsor

1. Pl. Ketrectársak
2. Egy speciális programban vesznek részt ezek az állatok, ahol azt vizsgálják, hogy különféle állatok hogyan tudnak egymás mellett élni.
3. Saimai egy négyéves bengáli tigris, aki más állatokkal együtt vesz részt ebben a speciális programban.
4. Pl. *Micimackó*, *A brémai muzsikusok*, stb. Több jó válasz is elfogadható.
5. Pl. „Saimai igazi jó barátja a malacoknak.”
6. A szöveg egy tigrisről szól, aki az állatkertben egy speciális programban vesz részt, emiatt együtt él más állatokkal.
7. Bármilyen jó kérdés elfogadható.
8. pajtások, barátok, haverok
9. különös, egyedi, sajátos, különleges, eredeti, jellegzetes
10. egyen, táplálkozzon, lakmározzon, eszegessen

2. feladatsor

1. Először Isaac Newton jegyezte fel a fény fizikai tulajdonságait, majd a villanykörte feltalálása Edison nevéhez fűződik, de ekkor még sok kétség övezte a találmányt. Edison mégis bebizonyította, hogy találmánya működőképes és hasznos, hiszen egyszerre 700 égőt kapcsolt fel. A következő lépés Einstein nevéhez fűződik, aki 1917-ben leírta a fény hullámtermészetét, illetve a gerjesztett fénykibocsátás alapelveit.
2. Edison találmányával kapcsolatban az emberek attól féltek, hogy a lakásokba bevezetett elektromosság túl nagy mágneses teret képezne, ami tönkretenné az ott található fémszerkezeteket.
3. A XVII. században Isaac Newton jegyezte fel a fény fizikai tulajdonságait, a villanykörte feltalálása Edison nevéhez fűződik, majd 1917-ben Einstein írta le a fény hullámtermészetét, illetve a gerjesztett fénykibocsátás alapelveit.
4. Egyéni megítélés alapján sokféle, érdekes kérdés elfogadható.
5. Pl. A tűztől a villanykörtéig
6. Vázlatpontok:
 - Az őseMBER kora: tűzcsiholás, szabályozható a fény
 - XVII. század: Newton
 - Edison: villanykörte, félelmek, sikeres bemutató
 - 1917. Einstein
7. tüzet csinálni, tüzet gyújtani, tüzet gerjeszteni
8. időben megnyilvánuló szabályos váltakozás
9. izzó, égő
10. Gyakorlatias, a mindennapi élet dolgaival foglalkozó, ott célszerű megoldásokat találó és alkalmazó ember.

3. feladatsor

1. Akár nyolc méter hosszú is lehetett.
2. A krétakorban.
3. Nem lehet pontosan tudni, mi okozta a dinoszauruszok kihalását.
4. Talán kevésbé magasodott ki a többiek közül, könnyen lehet, hogy gyorsabban is tudott mozogni. (Bármilyen logikus, kreatív gondolat elfogadható.)
5. Talán azért érdekli az embereket a dinoszauruszok világa, mert még mindig nagyon keveset tudunk rólunk, emiatt titokzatos ez a világ, és egy picit félelmetes is, de mivel időben, térben távol vannak, ez egyfajta kellemes borzongás lehet.
6. Új dinoszauruszfajt találtak (Más – a cím és szöveg viszonyának megfelelő – megoldás is elfogadható.)
7. nem viselkedett olyan gögösen, lenézően
8. őslénykutatók
9. természet, alak, fizikum
10. vízszintes testalkat, nagyon hosszú nyak, hosszú farok – egyensúly

4. feladatsor

1. A megoldásnak tartalmaznia kell, hogy valószínűleg egy utazással kapcsolatos szövegről lesz szó, mely Erzerumba vezet Konstantinápolyból.
2. A cím tartalmából következik, hogy útirajz vagy útinapló lehet a szöveg műfaja.
3. A szöveg elbeszélő jellegű. Személyes hangnem és közvetlenség hatja át: kiszól az olvasóhoz: „...az olvasó tehát nem fog csodálkozni, ha elmondom...” A személyesség a műfajból is következik, egyes szám első személyben írja.
4. A szöveget a szerző meséli el, hiszen a műfaja útirajz, mely nem fikciós műfaj. Abból, hogy kiszól az olvasóhoz, következtethetünk arra, hogy a szerző a szöveget eredetileg is kiadásra szánta, tehát a szöveg megszólítottja a mindenkori olvasó.
5. egy nagyon jószágos népet, akik jó szándékúak, kedvesek a szerző szerint
6. nagyfokú kedvesség a vendéggel szemben
7. Pl. Nagy volt a vágy bennem Ázsia belsejének megismerésére. Vagy: Nagyon szerettem volna Belső-Ázsiát megismerni.
8. megszemélyesítés
9. Pl. Petőfi Sándor: Úti jegyzetek
10. Járt utat járatlanért el ne hagyj! Mindig az egyenes út a legrövidebb. A maga útját járja. Fel is út, le is út.

5. feladatsor

1. Az első kiadás után több ezer példány fogyott el a műből egy hét alatt, később 18 nyelvre lefordították, és 23 országban forgalmazzák. Az író 1982-ben Nobel-díjat kapott a könyvéért.
2. 1982-ben Nobel-díjat kapott
3. A válasz fontos elemei: új stílust teremtett; magával ragadó, olvasmányos regény; kevés esemény, annál nagyobb láttató erő; csodák; mesés elemek.
4. Egy irodalmi irányzat, amelyben varázslatos, mágikus elemek tűnnek fel, amúgy realista megjelenítésben.
5. kolumbiai

6. könyvismertető, bemutató szöveg
7. A válasz tartalmazzon egyéni, érdekes gondolatokat, világos, érthető módon kifejezve.
8. A kérdés legyen világos, érdekes, de nem kell szükségszerűen a cikkhez kapcsolódnia, viszont vonatkozzon az íróra, írói mivoltára, az irodalomhoz való viszonyára. A „Mit evett reggelire?”, „Mi a kedvenc színe?” típusú kérdések nem fogadhatók el.
9. A sok mesés elemet felvonultató szöveg magával ragadja az olvasót.
10. Sokféle helyes válasz létezik, de fontos, hogy a kérdéshez kapcsolódják.

6. feladatsor

1. Pl. A hazáról és az államról / A hazáról
2. Márai Sándor azt mondja ebben a szövegében, hogy a hazaszeretet nem egy kézzelfogható, egy külsőségekben megnyilatkozó dolog, hanem a legbensőbb, legtermészetesebb érzés, mely látványos külsőségekben nem nyilvánulhat meg. A haza és az állam két nagyon különböző dolog.
3. a) és b) egyszerre
4. „A haza nemcsak föld és hegy, halott hősök, anyanyelv, őseink csontjai a temetőkben, kenyér és táj, nem. A haza te vagy...”, „Hazád a történelmi méreteken megnagyított és időtlenített személyiség. A haza a végzet...”
5. Eredetileg Márai *Füveskönyv* című művében jelent meg, mely bölcsességeket, tanácsokat ad az élthez. Más megoldás is elfogadható, de fontos, hogy nem lehetne egy összefüggő szöveg része, hiszen a tömör mondatok, a gnómaszerűség nem engedi ezt meg.
6. metafora
7. hitvány ember, gazember
8. a keréketörés egy középkori kínzási mód
9. ha dicséred, ha körülrajongod, ha hízelegsz neki
10. fátum, sors

7. feladatsor

1. Az Oktatási Minisztérium Nemzeti Emlékezet Programirodája, a Magyar Országos Levéltár és a Történelemtanárok Egylete közös munkája során valósult meg ez a kezdeményezés.
2. Ez egy új kezdeményezés arra, hogy jobban megismerjük családunk történelmét. A programban lehetőség van a család adatainak tárolására, azok összevetésére más családokéval, történelmi családok családfáját lehet megtekinteni, valamint segítséget, ötleteket kaphatunk a kutatáshoz.
3. Ezáltal közelebb kerülhetünk családunk múltjához, ami nemcsak azért fontos, hogy a történelem élővé váljék a számunkra, hanem a múlt ismerete is fontos minden ember életében.
4. Egy ingyenes regisztrációt követően szabadon böngészhetünk és dolgozhatunk az adatbázisban.
5. Az ókori görögöknél és rómaiaknál az istenek összességének szentelt templom, vagy kiváló emberek emlékének szentelt díszes építmény, esetleg nemzeti emlékhely.
6. Ahhoz adhat segítséget, hogy a történelmet „testközelivé” tegye, az ember jobban belemélyedhet egy-egy korba, ha annak van a saját családjához kapcsolható eleme is.
7. adatoknak, információknak összegyűjtött állománya

8. feladatsor

1. Az amerikai Robb Report magazin 2005-ös év legjobb szállodájának járó díját nyerte el, mely a luxuskategóriás szállodák legjobbjának jár.
2. A szálloda építészeti megoldásai, különleges fekvése, stílusa és egyedülálló kilátása miatt nyerte el a díjat.
3. kortárs festők, művészek alkotásai, exkluzív borkínálat és mediterrán ételkülönlegességek, egy királyi, két elnöki lakosztály
4. Többek között repülőgépeket, jachtokat és luxusszállodákat.
5. a) hamis
b) nem derül ki a szövegből
c) igaz
d) nem derül ki a szövegből
e) igaz
6. haute couture: divatban használatos fogalom, kiváló minőségű, nagyon különleges dolog, teljesen egyedi, itt is erre utal; art deco: művészeti stílus a XX. század elején; unikum: különlegesség, egyedi dolog
7. 2004-ben
8. Pl. Egy vendéglátással foglalkozó újságban jelenhetett meg, egy vegyes témákkal foglalkozó magazinban. Szólhat a szállodák, a vendéglátás iránt érdeklődőknek, vagy bárkinek, akit érdekelnek a magyar vonatkozású hírek.

9. feladatsor

1. Egy hajótestre hasonlító leletet találtak, a fáéhoz hasonló sejtstruktúrát fedeztek fel, valamint a közelben egy szentélyt is.
2. Pl. Egy természeti képződmény, vagy egy szentély, templom maradványai.
3. Pl. Nem, mert a történet csak legenda, és ennyi idő után nem maradhatna fenn semmi nyom.
4. hét hónapig
5. keresztény, zsidó és iszlám vallási iratokban, pl. a Teremtés könyvében
6. Az Ararát-hegység Kelet-Törökországban, a Bibliában említett hegy pedig Iránban található.
7. XIX. századi brit felfedező
8. Egyazon dolgot fedezték fel: megkövesedett faleleteket és egy ősi szentélyt.

10. feladatsor

1. Észak-Afrika nagy részét ivóvízzel láthatná el.
2. föld alatt megbúvó ősi vízforrás
3. A jövőkutatók annak megjósolásával foglalkoznak, hogy a jelen állapotok alapján hová tartanak a különféle természeti változások, illetve hogyan lehetne a jövőben egy élhetőbb világot megőrizni.
4. Khadafi tábornok
5. Líbiában (többek között)
6. 38 ezer évvel ezelőtt
7. a Szahara alatt fekvő víztározó és vízrendszer kiépítése és működtetése
8. a nyolcvanas évek elején

Dokumentum típusú szövegek

1. feladatsor

1. A skót iskolákban táncoktatás bevezetését tervezik, melynek a *Tánc az iskolában* nevet adták. Ezáltal a gyerekeknek több mozgásra lesz lehetőségük, valamint az önkifejezés egy módja is rejlik ebben.
2. 800 iskola 144 000 diákja fog Skóciában táncolni tanulni.
3. A *Ydance* egy fiatal táncosokat foglalkoztató ügynökség. Felkészítik és képzik a tanárokat az új típusú munkára.
4. A gyerekek mozgáshiánya nagyon megnőtt az elmúlt években, és ez az egészségi állapotuk romlását is eredményezheti.
5. A szöveg kapcsolódjon a témához, a mondatok világosak, érthetőek legyenek, ahogy a gondolatmenet is.
6. A szöveg kapcsolódjon a témához, a mondatok világosak, érthetőek legyenek, ahogy a gondolatmenet is.
7. egészségesebbé, sportosabbá tenni
8. olyan terület vagy lehetőség, amely sok veszélyt rejt magában
9. Bármilyen sajátos, érdekes, igényes megfogalmazású gondolat elfogadható.
10. Pl. Újdonság a skót iskolákban

2. feladatsor

1. Asimo a világ első sétáló emberszabású robotja, a találkozóhelyre kíséri a vendéget, kávét szolgál fel, vagy ha kell, legfeljebb tízkilónyi aktatömeget visz kinyújtott kezeiben. Óránként hat kilométert is meg tud tenni, körbeforog, illetve cikcakkos útvonalon is képes haladni. A 130 centiméter magas és 54 kilogrammos robot közlekedését számtalan érzékelő segíti.
2. Az új robot sebességét megkétszerezték, mozgását is finomították, mivel a korábbi példányok furcsa mozdulatokkal táncoltak, illetve lassan totyogtak.
3. A robot 130 centiméter magas és 54 kilogrammos, a telekommunikációs kártya nem a közlekedését segíti.
4. Pl. A robot hasznosítási módjai
A robot külső felépítése és a fejlesztések
Árak, további tervek
5. újságcikk
6. Asimo, a recepció
7. összpontosít
8. Egy olyan terület, mely az emberek, épületek, tárgyak megóvására, biztosítására, nagyobb biztonságára fejleszt technikai megoldásokat.
9. Általában a cég, intézmény igényeit szolgálja ki, segíti az olajozottabb működést: a telefonok kezelésétől kezdve a kávéfőzésig sokféle munkát elvégez.
10. Bármilyen érdekes, izgalmas kérdés elfogadható.

3. feladatsor

1. hivatalos levél
2. A hivatalos levél hangnemének illeszkednie kell a szituációhoz: nagyobb udvariasságot, kötöttebb üdvözlő- és záróformulákat kíván meg, mint a magánlevél. Ebben az esetben is a hármastagolás a mérvadó, de formailag ennél is több kötöttséggel bír: kell lennie megszólításnak, majd ezt követi egy bevezető szövegrész, a mondanivaló kifejtése, végül pedig a zárás. Aláírás és dátum zárja a levelet.
3. A szöveg nagyrészt megfelel a kritériumoknak, de elvételek vannak benne oda nem illő mondatok.
4. címezés, megszólítás, tárgy, a pályázat hivatkozási számának megjelölése, annak megemlítése, miért jelentkezett az állásra, valamint hogy megfelelne neki a feltételek, és ő is rendelkezik a kívánt képességekkel
5. Pl. „Két sikertelen felvételi vizsgát tettem a Zeneművészeti Egyetemen, ahol az általam választott tanszakra mindkét esetben 40-50 jelentkező közül csak 1 pályázó nyert felvételt. Másodszorra már az Általános Vállalkozási Főiskolára is benyújtottam a felvételi kérelmemet.”; „Az én bázisintézményem jelenleg a korábbi munkahelyem, de perspektívában semmiképpen nem kívánok leragadni a tyúklétra magasságánál.”
6. tapasztalat, gyakorlat, ismeret, tudás
7. A cégeknek és a pályázóknak is sok fáradságot spórol meg, ha egy előzetes rostán átesnek, erre alkalmas a levélben való jelentkezés, az önéletrajz megküldése.

4. feladatsor

1. Útleírás, melyben egy tájegységet, országot, várost ismerhetünk meg. Többnyire objektív, személytelen nézőpontból közvetít, szemben az útirajzzal, ahol az író személyes benyomásai alapján ismerhetjük meg a környezetet.
2. négyzet
3. a) igaz
b) hamis
c) igaz
d) hamis
e) hamis
4. három bekezdésre
5. a) Csak a mi döntésünkön múlik, hogy a sok látnivaló közül mit szeretnénk megnézni, persze ezt még befolyásolja az időnk, pénzünk és erőnk is.
b) Ha valódi portugál hangulat hatása alatt szeretnénk hazaérni, szánjunk több napot a főváros megtekintésére!
c) Az erőteljesen díszített mészkőépület Mánuel-stílusban épült...
d) ...egészen közelről vizsgálhatjuk a tengerek, óceánok világát.
6. Gyalogosan vagy tömegközlekedéssel közlekedhetünk.
7. Az adott helyet bemutatni, és kedvet csinálni az olvasóknak a hely meglátogatására, az utazáshoz.
8. Pl. Én Olaszországról írnék, mert amikor tavaly ott jártunk a családommal, teljesen magával ragadott a hangulata. Nagyon tetszett a tenger, a pizza és a sok kiabáló ember az utcán.

5. feladatsor

1. a) otthon tartott gyógyszerek, gyógyhatású készítmények gyűjteménye
b) alkoholos növényi kivonat
2. rózsát, kamillát, ibolyát
3. levendula, jázmin
4. Pl. Nem, mert nem érdekelnek a természetes gyógymódok. Akit érdekel, aki kipróbálná, annak lehet, hogy sok érdekes információ van benne.
5. Pl. Szerintem akár hatásos is lehet, de semmi nem bizonyítja, hogy tényleg jobban leszünk tőle. Én a gyógyszereket részesítem előnyben.
6. Három maréknyi virágot kell az üvegbe tölteni, majd borecetet hozzáönteni. Lezárva a napra kell tenni, majd leszűrni.
7. rózsza: nyugtató, rózsacet alhasi panaszokra vagy fürdővízbe; kamilla: gyulladásgátló, megfázásos betegségekre; ibolya: teaként köhögés ellen, ibolyacet fejfájásra; levendula: feszültségoldó, hascsikarás, migrén ellen, levendulaolajból levendulavíz: sebgyógyításra; jázmin: hangulatjavító, fürdővízbe: női panaszokra; felhasználásuk: tea, főzet, hideg vizes kivonat, tinktúra
8. Azért, hogy a keserű anyagok, ásványi sók kioldódjanak belőle

6. feladatsor

1. családjogi bíró
2. Amy Brenneman a sorozat alapítója, néhány rész írója, valamint az ő igaz története alapján íródott a sorozat, amelyben Amy Gray a neve.
3. Al Pacino, Leelee Sobieski, Alicia Witt
4. A család újra egy fedél alatt lakik, de a nyugalom nem jön el, változások várhatók szakmai és családi területen is. Amy édesanyjának egészsége megromlik.
5. Emmy-díjat, de jelölték Golden Globe-díjra is.
6. Mivel az egyes epizódokat úgy göngyölitik tovább, hogy egy-egy szálal mindig nyitva hagynak, izgalommal várjuk, mi fog történni. Vonzerő lehet a karakterek érdekessége vagy egy olyan téma, amely érdekli az embereket.
7. Pl. Fakanálhős. Az általam kitalált történetben egy fiatal lány váratlanul megörökli nagybátyja éttermét, melyet a végrendelet szerint neki kell vezetnie. Csakhogy a lány nemhogy főzni nem tud, de még soha életében nem mosogatott, sőt nem is dolgozott, csak élte az amerikai fiatalok gondtalan életét. Barátai és munkatársai azonban „betörnek”, megtanítják a szakmára, és fiatalos lendületének, kreatív ötleteinek köszönhetően hamarosan a város egyik legeredetibb éttermét varázsolja a helyből.
8. Pl. Azt a szálal használnám ki, hogy a főszereplő hogyan válik ügyetlen, semmirekellő lányból kemény, eredeti, izgalmas üzletasszonnyá.

7. feladatsor

1. A kiállítás lényege az, hogy megmutassa a látóknak a nem látók világát.
2. 16
3. A látóknak pozitív élményeken keresztül, saját tapasztalatszerzésen át mutatja be a vakok környezetét, élethelyzeteit.
4. Pl. Azért, mert a szomszédunkban lakik egy vak kisfiú, és szeretném megtapasztalni, mit érezhet, hogyan érzékeli a világot.
5. Az egyik teremben megtekinthetjük a speciális, vakok számára készült tárgyakat, eszközöket, más termekben koromsötétben ismerkedhetünk meg az élethelyzeteikkel, tárgyaikkal.
6. Kurucz Tibor, az Iton Kft. igazgatója
7. Pl. Engem a vakosított sakk érdekelne legjobban, mert nagyon szeretek sakkozni, ezért kíváncsi vagyok, vakon hogyan lehet ezt játszani.
8. Pl. Szerintem az, ahogy az embertársai bánnak velem, lehet, hogy csúfolják, nem segítik fel a buszra, vagy éppen „lesajnálják”.
9. Pl. A zöld színt úgy képzeled el, mint egy tavaszi reggelen a még harmatos fű illatát.

8. feladatsor

1. egy távirányító használati utasítása
2. Fordítógéppel fordították, és nem ellenőrizte senki, hogy a szavak a megfelelő jelentéssel párosultak-e, illetve hogy a mondatok értelmesek-e.
3. A mondatok szavainak nincsen kapcsolata egymással. A szavaknak nem a megfelelő jelentését használja. Nincs egységes névmási rendszer.
4. Használati utasítás

1. Kézi betáplálás

1. Keresse meg a következő oldalon az adott típusra vonatkozó típusszámot és típust.
 2. Nyomja meg a SET gombot, hogy aktiválja a készüléket.
 3. Akkor volt sikeres az aktiválás, ha mindhárom LED egyszerre világít.
 4. Ha a LED-ek nem világítanak, a kódok rögzültek.
- Megjegyzés: Legalább 10 mp-ig tartsa nyomva a gombot, mert a rendszer magától leáll.

9. feladatsor

1. Békésen és Békés környékén termelt szilva
2. Vörös szilva: minimum 50% és egyéb szilvák (Besztercei, Stanley, Ageni)
3. A nem fajtaazonos, idegen anyaggal szennyezett, nem megfelelő érettségű, zöld vagy penészes gyümölcsöt.
4. Érzékszervi vizsgálat és a szárazanyag-tartalom vizsgálata alapján.
5. Nagyobb tétel esetén minden tizedik rekeszből egy-egy kilogrammnyi, kisebb tétel esetén rekeszenként fél-fél kilogrammnyi mennyiséget kell megvizsgálni.
6. metilalkohol, illóanyag, hidrogén-cianid
7. A hagyományok megőrzése.
8. A tájegység egyedi, különösen finom, jó minőségű gyümölcssei és a hagyománytisztelő előállítás miatt.

10. feladatsor

1. Olyan – egy városhoz kapcsolódó – történet, melyet többnyire mindenki ismer, de senki nem tudja sem az eredetét, sem azt, hogy igaz-e vagy sem.
2. Az oldal célja, hogy összegyűjtse ezeket a legendákat, érdekességeket.
3. szociológus-közgazdász, újságíró
4. Bárki beküldhet ilyen legendákat, amiket hallott. Véleményezhetik a megjelent írásokat.
5. Barátok, ismerősök által, könyvek és az internet segítségével, illetve az adott terület tudósainak szakértelmével.
6. Az *Internettó* című lapnál találkoztak, mert mindhárman dolgoztak ott.
7. A műfajhoz, az internetes újságíráshoz ez illik, mintegy becenévként működik. A könnyed hangvétel, a kevésbé szigorú szakmai szabályok megengedik ezt.
8. Főként fiatalok, akik érdeklődnek az érdekes történetek iránt, szeretik a rejtélyeket, és szeretnek „nyomozni” egy-egy történet után. Érdeklődésük bármilyen lehet, de egy közös pont van: az emberek, az emberi kapcsolatok felé fordulás. Foglalkozásukat tekintve valószínűleg nem adható meg egységes kép.

SZÖVEGALKOTÁS

A szöveg megírásának folyamata

Amikor hozzákezdünk egy szöveg megírásához, sok fontos tényezőt kell átgondolni.

Az első lépés **a cím értelmezése**. Miről is akarunk írni? Ehhez milyen stílus illene? Hogyan lehet a legjobban kifejezni a címben leírt tartalmat?

Ha ezeket a kérdéseket átgondoltuk, jöhet **a szövegtípus, a műfaj sajátosságainak tisztázása**. Milyen szövegről is van szó? Ehhez a műfajhoz milyen stílus illik? Mik a műfaj fontos szabályai? Hogyan tehetnénk ennek legjobban eleget?

Ezután következik az **anyag- és gondolatgyűjtés**. Mik jutnak eszünkbe a témáról? Ha utána kell néznünk, hol tudjuk ezt megtenni? Ez a legizgalmasabb fázisa az előkészületeknek, hiszen itt dől el tulajdonképpen a szöveg egészének a tartalma. Ha szükséges, érdemes **ötletbörzét** tartani: egy papírra mindent leírni, ami csak felmerül bennünk a témával kapcsolatban. A következő lépések során aztán lehet szelektálni ezek közül.

A vázlat elkészítése következik: milyen csoportokba tudjuk rendezni a gondolatainkat? Ezek hogyan viszonyulnak majd egymáshoz?

Fontos figyelni arra is, hogy a bekezdések és a szöveg egészének gondolatai, az elrendezés kapcsolódjanak egymáshoz. Azt is tisztázni kell, hogy honnan és hová szeretnénk eljutni. A vázlatkészítés során érdemes egy úgynevezett **tételmondatot** írni: az írás magva lesz ez. A tételmondat nem azonos a címmel, hosszabbnak, kifejtettebbnek kell lennie. A befejezésben ezt a tételmondatot kell majd megvizsgálni: vajon sikerült kifejteni a témához vágó gondolatokat? Sikerült az állítást bizonyítani vagy éppen megcáfolni? Esetlegesen egy **piszkozatot** is lehet készíteni, már kerek, kifejtett mondatokkal, majd következhet magának **a szövegnek a megírása**. Minden feladat megoldásának fontos része az **ellenőrzés**, ez alól nem kivétel a fogalmazás sem: nézzük át, sikerült-e minden gondolatot leírni, megfelel-e a szöveg a formai és tartalmi kívánalmaknak.

Általános formai kritériumok

A tartalom legyen a címnek megfelelő. A szöveg akkor értékelhető, ha érdekes, egyéni, nem sablonos gondolatokat tartalmaz. Hiszen éppen az a feladat, hogy a bennünk rejlő gondolatokat megmutassuk, ne pedig más tollával vagy üres frázisokkal ékeskedjünk! A szöveg terjedelme – ahol másként nem jelöltük – legalább nyolc-tíz mondat legyen. A szöveg részei kapcsolódjanak egymáshoz.

A megfelelő nyelvi megformálás, értelmes, kerek, egész mondatok szintén fontos pontja egy szöveg értékeltségének. Ugyanígy a jó, témához és műfajhoz illő szóhasználat, a kifogástalan nyelvhelyesség. Törekedjünk a helyesírási hibák elkerülésére! Az íráskép rendezett legyen! Ez vonatkozik a számítógéppel készített dolgozatokra is!

Elbeszélés

Az elbeszélő szövegek eseményt, történést, cselekményt mutatnak be, általában időrendi sorrendben.

A fenti általános kritériumokon kívül fontos része a hármas tagolás: bevezetés, tárgyalás, befejezés. A tárgyalás további részekre tagolódhat. A részek kapcsolódjanak egymáshoz, itt az időrendi sorrend köti össze őket. Fontos az előrehaladás is, valamint a részek helyes aránya. (Egy háromoldalas szövegnél hibás az egyoldalas bevezetés, befejezés. A szöveg ezen részei rövidebbek, tömörebbek.) A tárgyalás színesítő eljárásokat tartalmazhat, ilyen a párbeszéd beiktatása vagy egy részletesebb leíró rész.

Tartalmát tekintve valóságos vagy kitalált (fiktív) eseményt is bemutatthat.

Példaszöveg (Teljes szöveget itt terjedelmi okokból nem tudunk közölni, de ez a részlet is jól mutatja a fontosabb jellemzőket.)

Volt egyszer huszonöt ólomkatona, egytestvér valamennyi, mert ugyanabból az ócska ólomkanálból öntötték mindegyiket. (...) Amikor kinyitották a dobozt, amelyben feküdtek, meghallották az első szót ebből a világból: „Ólomkatonák!” Ezt egy kisfiú kiáltotta, és boldogan tapsolt. Születésnapjára kapta az ólomkatonákat. Sorba állította őket az asztalon. Egyik katona szakasztott mása volt a társának, csak a huszonötödik különbözött valamennyire a többitől: fél lába volt, mert őt öntötték utolsónak, s két lábra már nem futotta az ólomból. De fél lábán is éppen olyan szilárdan állott, mint társai a két lábukon. Mégis éppen ez az egy volt az, akinek a sorsa különösre fordult. (...) Este lett, a többi ólomkatona bevonult skatulya házába, nyugovóra tért a háznép is. Most a játékok keltek életre, s végre maguk is játszhattak: hol az ollót meg rabló-pandúrt játszottak, bált rendeztek. Az ólomkatonák izgatottan dörömböltek skatulya házuk falán: ők is szerettek volna játszani, de nem tudták fölemelni a skatulya födelét. A diótörő bukfeneket hányt, a palavessző csikorogva szaladgált a táblán: olyan lárma kerekedett, hogy a kanári fölébredt a kalitkájában, és énekbe kezdett, méghozzá versben. Ketten voltak csak, akik nem mozdultak a helyükről: az ólomkatona meg a kis táncosnő, aki fél lába hegyén egyenesen állott, s két karját a magasba tárta éppúgy, mint addig; a katona is éppolyan rendíthetetlenül állt a fél lábán, s nem vette le a szemét a táncosnőről.

(Hans Christian Andersen: A rendíthetetlen ólomkatona)

Bemutató, jellemzés

Ezek a leíró szövegek a környezetünkben lévő dolgokat, személyeket, tárgyakat írják le, a rájuk jellemző tulajdonságok (külső, belső) bemutatásával.

Fontos a szerkezeténél arra figyelni, hogy ha külső tulajdonságok bemutatásával kezdjük, akkor először minden oda tartozó dolgot próbáljunk leírni, majd a belső tulajdonságoknál ugyanígy. A kettő ne keveredjen, kivéve, ha ez éppen a szemléltetés kedvéért van.

(Pl. Péterke nagyon vastag szemüveget hordott, hiszen nagyon rossz volt a látása. Emiatt azonban nagyon sokat csúfolták, és ő visszahúzódó, csendes fiú lett nagykorára.)

Példaszöveg

Az asztalon, ahol az ólomkatonákat fölállították, sok más játék is volt, de valamennyi közt a legszembetűnőbb egy takaros kis papírmasé kastély. Apró ablakain egyenest a termeibe lehetett látni. Előtte parányi fák szegélyezték egy tükördarabkát, amely tavat akart ábrázolni. Viaszhattyúk úsztak a tavon, és visszatükrözödtek benne. Minden takaros és csinos volt a kastélyban, de a legtakarosabb mégis a tárt kastélykapuban álló kis teremtes volt. Őt is csak papírból ragasztották, de szoknyáját a legfinomabb gyolcsból varrták, vállát keskeny kék pántlika fődte – ez volt a ruha dereka –, a mellén pedig egy nagy aranycsillám rózsza tündökölt, akkora, mint a kis hölgy arca. A papírhölgyecske táncosnő volt; két karját kitárta, egyik lábát pedig olyan magasra nyújtotta, hogy az ólomkatona nem is látta, és azt gondolta, hogy féllábú, mint ő maga.

(Hans Christian Andersen: A rendíthetetlen ólomkatona)

Levél

A **magánlevél** az ismerőseinkkel, rokonainkkal, barátainkkal való kapcsolattartás egyik eszköze. Általában konkrét mondanivalót közöl (pl. meghívás, kérés, válasz, vélemény, élménybeszámoló). Fontos eleme a személyesség, a közvetlen hangnem. Ebben az esetben is a hármas tagolás a mérvadó, de formailag ennél is több kötöttséggel bír: kell lennie megszólításnak, majd ezt követi egy bevezető szövegrész, a mondanivaló kifejtése, végül a zárás, búcsúzás, mely gyakran tartalmaz a címzethez szóló kérdéseket is. Aláírás és dátum zárja a levelet.

A **hivatalos levél** esetében a hangnemnek illeszkednie kell a szituációhoz: nagyobb udvariasságot, kötöttebb üdvözlő- és záróformulákat kíván meg.

Az **e-mail** napjaink egyik legmodernebb kapcsolattartási eszköze. Hasonlít a hagyományos postai levélhez, hiszen itt is van feladó, címzett, megvannak a szöveg tagolásának kívánalmái, sőt legtöbbször a levél tárgyát is külön kiemelhetjük. A magán- és hivatalos levél jellemzői ebben az esetben is élnek.

Az **SMS** a mobil kultúra fontos eleme lett. Itt tárgyaljuk ezt is, hiszen ez is írásos kapcsolattartási eszköz. Leginkább magáncélra használható, hivatalos körökben kevésbé elfogadott kommunikációs mód. 160 karakterben kell közölni mondanivalót, így a megszólítás, elköszönés gyakran kiesik a szövegből, sőt a rövidítések, emotikonok használata elidegeníthetetlen eleme egy SMS-nek. A megfelelő szavak megválasztása és a pontos, szabatos közlés itt is lényeges elem.

Példaszöveg (magánlevél)

Kedves Nagyi!

Örülök, hogy Te is írtál nekem levelet, már nagyon vártam!

Kérdezted, hogy megy a sorom. Hát elmesélem most röviden, aztán ha lesz több időm, írok hosszabban is. Itt külföldön egész más az élet, nem is hinnéd! Az emberek más ritmusban élnek, sokkal lazábban, mint otthon. Délután például senki nem dolgozik, hanem kora este indul be az élet, és hajnalig megy a mulatozás. Nekem ez furcsa volt, mert tudod, mindig korán kelő voltam, de a jó barátok, a kedves emberek hamar megszoktatták velem ezt az életformát. Persze a tanulásra nem sajnálom az időt, elvégre azért jöttem ide, hogy helyben tudhassak meg mindent az olasz művészet történetéről.

Tudom, hogy szeretnél eljönni, megpróbálunk találni valami megoldást. Addig is nézegesd a küldött fotókat!

Írjál kérlek sokat, a leveleid enyhítik csak a honvágyam!

Vigyázz magadra, sok puszi:
az egyetlen unokád: Petike

2006. 05. 27. Firenze, Olaszország

Példaszöveg (hivatalos levél)

Bagarol Olivér főiskolai hallgató
1249 Budapest, Krumplivirágillat utca 1/b
telefon: 499-1234

Hivatkozási számuk: 123/H/2009.

Toronygomb-aranyozó Rt.
Rettegős Edit igazgató úrhölgy részére
BUDAPEST

Tárgy: Jelentkezés a meghirdetett részmunkaidős menedzserasszisztensi állásra

Tisztelt Igazgató Asszony!

Hivatkozva fenti számú pályázati felhívásukra, csatoltan megküldöm az életrajzomat.

Egyben megemlítem, hogy *hasonló munkakörben, teljes munkaidőben már tíz hónapig dolgoztam* a Tyúklétrakészítő Kft. belga ügyvezető igazgatója mellett. (Munkaviszonyom a főiskolai tanulmányaim megkezdése miatt szűnt meg.)

Ezt a munkakörömet átmenetinek tekintetem, ugyanis felsőfokú tanulmányokat kívántam folytatni, ezért benyújtottam a felvételi kérelmemet. Jelenleg az Általános Vállalkozási Főiskola I. évfolyamos nappali tagozatos hallgatója vagyok, az I. féléves vizsgáimat sikeresen letettem. Véleményem szerint a meghirdetett részmunkaidős állás követelményeinek a tanulmányaim folytatása mellett megfelelnék. Annál is inkább merem ezt valószínűsíteni, mert a főiskolán gyakorlatorientált képzés folyik. Például minden hallgatónak van egy úgynevezett bázisintézménye, ahol rendszeresen tapasztalatokat kell gyűjtenie és erről folyamatosan köteles írásban beszámolni. Továbbá rendelkezem mindazokkal az ismeretekkel és jártasságokkal, amelyeket a pályázati felhívásukban megfogalmaztak. Ezért bízom a pályázatom kedvező elbírálásában.

Budapest, 2009. április 30.

Tisztelettel:
Bagarol Olivér
főiskolai hallgató

Melléklet: 1 lap

(Mokry Győző példája nyomán)

Beszéd, érvelés

A beszéd egy nagyobb hallgatósághoz írt hosszabb szöveg. (Jelen esetben nem teszünk különbséget az elmondott vagy leírt szövegek között.)

Az érvelő, meggyőző beszédek, szövegek azért születnek, hogy egy álláspontunkról meggyőzzük a hallgatóságot (olvasókat), vagy lebeszéljünk valakit valamiről. Ennek megfelelően itt különösen fontos a jó logikai felépítés, a gondolatok világos kifejtése és a hallgatóság típusához igazodó hangnem.

A szövegnek tartalmaznia kell a bizonyítandó tételt, ezt megfelelő módon, alaposan alá kell támasztani.

Amennyiben egy gondolat kifejtéséről van szó, hasonló szempontoknak kell érvényesülniük.

Példaszöveg

Kedves Ballagó Diákok!

A Prédikátor Könyve 12. részének 1. versével köszöntelek benneteket iskolánk tantestülete és a magam nevében. Nehéz nekem most itt bölcs, okos útravalót csokorba szedni, amikor magam is küszködöm az elérzékenyüléssel, s reátok nézve még inkább erőt vesz rajtam a torkot szorongató meghatottság. Pedig régóta formálgatom e búcsúztatónak szánt gondolatokat, ízlelgetem az őket közvetítő szavakat, hogy elétek állva és elöttetek a felelős szeretet szívből jövő hangján szólalhassak meg, s ez jusson el a ti lelketekig. Hogy ne „zengő érc és pengő cimbalom” üres hangjai irányítsák búcsúzókat és búcsúztatókat ünnepi gesztusait, hanem a köztünk jelenlévő Szentlélek sugallata emelje ünnepivé e valamennyiünk számára felejthetetlen percek, de tegye családiassá is, hogy érezzétek még az együttléteket utolsó alkalmainak egyikén, itt a Nagytemplomban egymás testvérségét, s a felétek áradó szülői, tanári gondoskodást. (...)

Kedves Szülők! Hozzá tartozók, Barátok!

Köszönjük, hogy kísérték fiaikat, lányait, fiainkat, lányainkat, az ifjakat, eddigi útjukon. Úgy érzem, hogy azért, amilyenek lettek ezek a fiatalok, s amilyen lesz az életük, abban közös a felelősségünk. (...) El kell engedni gyermekeinket, hogy majd visszatérhessenek hozzánk. Isten megadja a bölcsességet az új szerepek megtanulásához is.

Kedves Tanártársaim!

Elhagynak bennünket a tanítványi arcok, szemek, mozdulatok, melyek olykor mülékony bosszúságot, olykor haragot, de legtöbbször igaz örömet, az önbecsülés, önigazolás tudatát, hitét hívták elő az érzékenységre hajlamos, de hivatásunk létfontosságában makacsul hívó tanítói lelkünkéből. (...)

Kedves Búcsúzó Diákok!

Az ifjúkor csúcsaira léptek. Magatokon viselitek az ifjúság hármasságát: az értelmet, a szépséget és a mosolyt. S ezekre most nagy szükség van. Azonban gyanútlanul léptek át a felnőttek világába. (...) De mi hisszük és tudjuk a ti nagyra hivatottságotokat is. És mi látjuk közöttetek azokat is, akik jóságban, erkölcsben, lelki nemességben, hitben majd megelőznek bennünket az Isten országában.

Kívánjuk, hogy boldoguljatok! Isten veletek!

(Dr. Imréné Barta Edit beszéde nyomán)